

## POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek (sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z odwołania K. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Wałbrzychu

o dodatek pielęgnacyjny,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 24 października 2024 r.,

na skutek skargi K. G. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu sprawie o sygn. akt III AUa 162/23,

z udziałem Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu, sygn. akt III AUa 162/23, nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu na rzecz K. G. sumę pieniężną w wysokości 2000 (dwóch tysięcy) zł za okres od 14 lutego 2023 r. do 3 lipca 2024 r.;**
- 3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu wyznaczenie terminu posiedzenia w sprawie o sygn. akt III AUa 162/23 nie później niż w terminie miesiąca od dnia zwrotu akt;**
- 4. w pozostałym zakresie skargę oddala.**

Leszek Bosek      Joanna Lemańska      Oktawian Nawrot

## UZASADNIENIE

Pismem z 3 lipca 2024 r. (data stempla pocztowego) K. G. wniosła skargę na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie III AUa 162/23 o dodatek pielęgnacyjny.

W związku z tym wniosła o stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie III AUa 162/23 nastąpiła przewlekłość postępowania, a nadto zażądała niezwłocznego nadania sprawie biegu, przyznania od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej sumy pieniężnej w wysokości 20 000 zł oraz zasądzenia od Skarbu Państwa kosztów niniejszego postępowania.

W uzasadnieniu wyjaśniła, że Sąd Apelacyjny nie podejmuje żadnych czynności w sprawie apelacji skarżącej, a przedłużający się stres związany z brakiem rozstrzygnięcia postępowania spowodowany przewlekłością postępowania, zwiększa znacznie poziom stresu, smutku i żalu.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wniośł o oddalenie skargi na przewlekłość. Wyjaśnił, że w realiach stanu faktycznego sprawy III AUa 162/23 przy uwzględnieniu znacznego obciążenia kadry sędziowskiej, nie było możliwe zapewnienie rzetelnego rozpoznania sprawy przy jednoczesnym zaspokojeniu postulatu szybkości postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Skarga jest uzasadniona, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż jest to konieczne do wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia

sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W celu stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, za naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki uznaje się wielomiesięczną bezczynność sądu, trwającą co najmniej 12 miesięcy (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 12 grudnia 2018 r., I NSP 6/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; z 18 października 2022 r., I NSP 256/22; z 10 stycznia 2024 r., I NSP 244/23). W każdym przypadku należy jednak oceniać całokształt okoliczności sprawy. Oceny, czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania, nie można sprowadzić wyłącznie do samego czasu trwania postępowania.

Analiza akt sprawy III AUa 162/23 wskazuje, że apelacja skarżącej od wyroku Sądu Okręgowego w Świdniku z dnia 2 grudnia 2022 r., została wniesiona 23 stycznia 2023 r. (k. 260). Akta sprawy wraz z apelacją zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu 2 lutego 2023 r. (k. 263). Pismem z 13 lutego 2023 r. pełnomocnikowi strony pozwanej doręczono odpis

apelacji (k. 268). Również pismem z 13 lutego 2023 r. zawiadomiono strony o składzie wylosowanym do rozpoznania sprawy (k. 268-269).

Powyższe oznacza, że rozprawa apelacyjna nie została wyznaczona przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu przez ponad 16 miesięcy, a obiektywne miary określone w orzecznictwie na rozpoznanie sprawy w rozsądnym czasie zostały przekroczone. Prezes Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wskazuje wprawdzie, że przyczyną tej okoliczności jest wpływ spraw i problemy kadrowe, ale w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego same te okoliczności uchylają odpowiedzialności Skarbu Państwa i pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę, wynikającej z niewyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, z 25 kwietnia 2019 r., I NSP 14/19; z 3 września 2024 r., I NSP 195/24). Znaczna liczba wpływających spraw w odniesieniu do obsady kadrowej może co najwyżej prowadzić do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej, w tym zapewnienia optymalnej obsady kadrowej sądów (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, z 25 kwietnia 2019 r., I NSP 14/19; z 3 września 2024 r., I NSP 195/24). W szczególności w sądach odwoławczych orzekających w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 2005 r., III SPP 34/05).

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie o sygn. III AUa 162/23 nastąpiła przewlekłość postępowania jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżącej o zasądzenie na jej rzecz kwoty 20 000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się 29 września 2021 r. tj. od wpływu do Sądu Okręgowego w Świdnicy odwołania skarżącej, to za dwa zakończone lata postępowania od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego

we Wrocławiu na rzecz skarżącej należało zasądzić kwotę nie mniej niż 2 000 zł za kres, w którym została stwierdzona przewlekłość postępowania sądowego.

Sąd Najwyższy uznał, że żądanie w tym zakresie jest zdecydowanie wygórowane, ponieważ Sąd Apelacyjny we Wrocławiu przekroczył wprawdzie miary określone w orzecznictwie do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, ale przekroczenie to nie jest znaczące, uzasadnionymi względami obiektywnymi.

Rozpoznawana skarga na przewlekłość postępowania dotyczy wprawdzie sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, ale jej przedmiotem nie jest świadczenie alimentacyjne o zaspokojenie bieżących kosztów. Dodatek pielęgnacyjny ma bowiem charakter dodatkowy, uzupełniający i jest wypłacany niezależnie od emerytury lub renty. Zatem nie jest to sprawa związana z podstawowymi dla skarżącej kwestiami bytowymi. Również ogólne powołanie się na „stres”, który w ocenie skarżącej znacznie zwiększa dyskomfort nierozpoznania sprawy w terminie jest niewystarczająca do przyznania rekompensaty ponad minimum określone w art. 12 ust. 4 ustawy.

Należało również uwzględnić, że postępowanie w sprawie skarżącej w pierwszej instancji zostało zapoczątkowane 29 września 2021 r. Zgodnie zatem z dyspozycją art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Zasądzenie zatem kwoty 2000 złotych jest zgodne z ustawą, ponieważ kwota ta przewyższa 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania.

Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, uwzględnił również potrzebę wydania zaleceń w przedmiocie dalszego postępowania i zalecił Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu wyznaczenie terminu posiedzenia w sprawie III AUa 162/23 w terminie miesiąca od dnia zwrotu akt sprawy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Kf

[a]